

Referat fra møde i aftagerpanelet for Historie og Klassiske studier

Torsdag 14. december 2023 kl. 16.00 – 18.00, Olivia Brasserie

Deltagere fra aftagerpanelet: Thomas Aagaard Kristensen, Thomas Meloni Rønn, Nanna Brynaa Muusmann, Morten Blaabjerg, Michelle Mahler og Johanne Rabjerg Hansen.

Deltagere fra SDU: Jane Hjarl Petersen, Jeppe Nevers, Julie Vestergård Kjæp, Christian Glasdam Andersen, Lasse Kræmmer og Helene Christensen (referent)

1. Velkomst ved studielederne Jeppe Nevers (Historie) og Jane Hjarl Petersen (Klassiske Studier) og
2. Kort præsentation af deltagerne

Jeppe Nevers og Jane Hjarl Petersen bød velkommen og takkede aftagerpanelet og studenterrepræsentanterne for deltagelse i mødet. Herefter præsenterede deltagerne sig.

3. Nyt fra SDU og fra humaniora:

** Ny strategi for SDU*

Jeppe Nevers orienterede om, at SDUs nye rektor, Jens Ringsmose, og bestyrelsen har vedtaget en ny strategi mod 2030, som afspejler et ønske om at gå tilbage til SDUs oprindelige udgangspunkt som et klassisk universitet forankret i det syddanske. Som følge af udsigten til mindre studenteroptag de næste mange år gør den økonomiske situation, at der nu er større fokus på at hente eksterne forskningsmidler, hvilket har givet en tyngdeforskydning fra undervisning over på forskningsaktiviteter. Thomas Meloni kommenterede, at SDU og andre universiteter har oprettet uddannelser eller inddraget modfænomener som f.eks. verdensmålene i takt med tidens skiftende krav, og at nogle af disse måske ikke er langtidsholdbare. Han spurgte, om SDU i højere grad nu satser på at styrke de klassiske uddannelser? Dertil svarede Jeppe Nevers, at SDU fortsat vil have nye uddannelser, f.eks. inden for robotteknologi, og at rektor stadig er optaget af, at SDU skal have et stærkt humanistisk fakultet med de klassiske gymnasiefag, om end nogle af disse efterhånden har et ret lille optag.

** Ny institutstruktur på humaniora*

Jeppe Nevers fortalte, at Humaniora har mistet 62% af studerende over de sidste 10 år, og at nogle studier er blevet markant mindre. I Odense udbydes de klassiske gymnasieskolefag, mens nye fag primært udbydes i Kolding. De fleste gamle humanistiske fag hører under Institut for Kultur- og Sprogvidenskaber, og de øvrige fag inklusive Filosofi under Institut for Design, Medier og Uddannelsesvidenskab, der dækker både Kolding, Odense og Slagelse. De to institutter er således meget store administrative søjler, og f.eks. har Institut for Kultur- og Sprogvidenskaber et årligt budget på 100 millioner kroner og 160 medarbejdere. En af tankerne bag at samle de fleste gymnasiefag under ét institut er bl.a. muligheden for mere samlæsning. Thomas Aagaard Kristensen spurgte, hvor ansvaret for ansættelser nu ligger, og Jeppe Nevers svarede, at det formelt ligger hos institutledelsen på baggrund af indstillinger fra de faglige miljøer. Videre spurgte Thomas Aagaard Kristensen, hvem der har ansvaret for ph.d.-stipendiaterne, og Jeppe Nevers forklarede, at rene universitetsfinansierede

stipendiater nærmest ikke eksisterer længere. I stedet skal ph.d.-stillingerne finansieres eksternt sammen med en forsker, så det bliver en samfinansiering mellem et institut og en fond.

** Nyt rekrutteringstiltag: SDU takeover*

Jane Hjarl Petersen orienterede om, at SDU indførte et nyt rekrutteringstiltag, SDU takeover, sidste år i et forsøg på at nå ud til flere gymnasieskoler i Region Syddanmark, som særligt er SDU's rekrutteringsområde. I et SDU takeover overtager studerende fra forskellige SDU-uddannelser undervisningen for en dag, mens lærerne f.eks. har temadag. Tiltaget har vist sig at være en rigtig stor succes, og derfor bruges der mange ressourcer på det. Ud over SDU takeover afholdes der også andre rekrutteringstiltag som f.eks. Studerende for en dag, Studiepraktik og onlinechat med fagambassadører fra forskellige uddannelser om uddannelsesvalg.

4. Status for vores uddannelser, herunder:

** Optagelsestal for 2022 og 2023*

Jeppe Nevers fortalte om den generelle tendens for faldende optaget for humanistiske uddannelser på SDU og nævnte, at Historie i mange år har optaget omkring 100 studerende, men fra 2019 og til nu er optaget gået fra 87 til 57.

Jane Hjarl Petersen gennemgik Oldtidskundskabs optag, der med undtagelse af 2021-optaget på 8 studerende ligger stabilt mellem 17 og 21 studerende. Oldtidskundskab har status som småfag og må kun optage 20 studerende om året for at kunne modtage det forholdsvis store økonomiske tilskud. Der er ingen umiddelbar forklaring på det meget lave optag i 2021, men studiet tror, at det skyldes, at de studerende valgte at holde sabbatår, da muligheden endelig bød sig post-corona.

Frafald: Frafaldet for årgang 2022 på 34 % på BA er bekymrende, men tallet skal dog ses i lyset af en lille studenterpopulation, som giver en høj procentsats, hvis bare få studerende falder fra. Netop fordi Oldtidskundskab er en lille uddannelse, har studiet en god fornemmelse af, hvorfor de studerende falder fra, og det store frafald for 2022-årgangen skyldes udelukkende omstændigheder, studiet ingen indflydelse har på.

Indsatser som modvægt til frafald: Studiet gennemfører trivelsamtaler med de studerende, der er faciliterede studiegrupper, instruktorer ifm. propædeutikundervisningen, og endelig er der et stærkt studiemiljø og fagråd, der laver faglige og sociale aktiviteter.

** Nyt generelt optagelseskrav fra 2025*

Jeppe Nevers oplyste, at SDU har besluttet at indføre et karaktergennemsnit på 7 i kvote 1-optaget fra 2025. Begrundelsen er en bekymring over, at SDU skal blive et B-universitet, og at det hidtil har været meget nemt at komme ind på de fleste uddannelser. Fra 2025 bliver det efter alt at dømme sværere at komme ind på SDU end på KU. På Historie har halvdelen af årgang 2023 et karaktergennemsnit under 7, så det bliver meget spændende at se, hvor mange der ender med at blive optaget gennem kvote 1 og 2. Det nye gennemsnit er en bombe under systemet, men måske det også kan bevirke, at studenterpopulationen også på Historie generelt bliver fagligt stærkere.

** Fremtidsudsigter mere bredt, bl.a. reform af KA-uddannelser*

Jeppe Nevers ridsede hovedtrækket i reformen op: 30 procent af pladserne på kandidatuddannelserne skal omlægges til erhvervskandidatuddannelser eller en ny erhvervsrettet kandidatuddannelse med virksomhedsforløb (20 procent) og 1¼-årige kandidatuddannelser (10 procent). Beslutningen om, hvilke uddannelser, der skal omlægges, foregår i et lukket udvalg bestående af rektorer og andre interessenter.

5. Aktuelt udviklingsarbejde omkring de to uddannelser:

** Historie: Revision af studieordningerne, herunder indsats i forhold til beskæftigelse*

Jeppe Nevers fortalte, at den seneste studieordning trådte i kraft i 2021, hvor de mange små metodefag blev lagt sammen med områdefagene. Overordnet fungerer studieordningen rigtig godt, dog har der vist sig behov for at lave småjusteringer på baggrund af erfaringer og evalueringer. Bl.a. skal de studerende trænes mere i at skrive frie opgaver med særligt fokus på bachelorprojektet, og endvidere skal et par eksamensformer justeres. I arbejdet med KA-studieordningen vil der være fokus på beskæftigelsesbevidsthed, for selv om optaget er gået ned, er ledigheden for vores kandidater stadig for høj. Studiet vil også lægge større vægt på at gøre de studerende bevidste om konsekvenserne ved valg af fagkombinationer i forhold til mulige karriereveje.

** Oldtidskundskab: Orientering om anbefalinger fra mødet med eksterne eksperter december 2022 og arbejdet med implementeringen af disse.*

Jane Hjarl Petersen sammenfattede de fem anbefalinger, de eksterne eksperter kom med:

- 1) En styrkelse af de studerendes viden om og forståelse for fagets, Oldtidskundskabs, grundlæggende identitet.
 - 2) Oversættelsesteori, -historie og -metode skal fremgå tydeligere i fagbeskrivelserne for alle litteraturkurser.
 - 3) Hvordan Videnskabsteori passer ind i fagligheden Oldtidskundskab, skal afspejles tydeligere i fagbeskrivelserne.
 - 4) Receptionsfaget på KA, Antikken i europæisk litteratur og kultur udbredes til et globalt perspektiv fremfor kun at have europæisk fokus. [Faget hedder nu Antikkens efterliv i litteratur og kultur].
 - 5) En gennemgang af, om filosofi er tilstrækkeligt dækket i eksisterende fagbeskrivelser.
- Anbefalingerne er alle implementeret med undtagelse af Videnskabsteori, som studiet arbejder med i øjeblikket.

Efteruddannelse: Et fokuspunkt for SDU's prorektor for uddannelse er efteruddannelse som en mulig indtægtskilde, og studiet starter i januar på at afdække behovet for og ressourcer i gymnasiesektoren til efteruddannelse.

6. Generel udveksling om humaniora, historie og klassiske studier

Panelet diskuterede samtlige underpunkter under ét, og deres anbefalinger er opsummeret i slutningen af punktet.

Rekruttering og uddannelsesvalg

Det store "hvorfor"- den klare fortælling om uddannelserne

Nanna Muusmann spurgte Jeppe Nevers, om omverdenen møder en stærk fortælling om, hvad Historiestudiet på SDU er og står for. Til det svarede han, at det ikke helt er tilfældet på nuværende tidspunkt, men det vil historiemiljøet forsøge at skabe, og historieidentiteten er stadig stærk. Hun spurgte videre, om der er viden om på hvilken baggrund, studerende vælger uddannelse. Der må også være tal for hvor mange, der holder sabbatår og hvor længe. Hendes egen erfaring er, at de unge søger informationer om uddannelsesmuligheder i Danmark og udlandet på nettet, og at der derfor er meget stor konkurrence på uddannelsesmarkedet. Af den grund er det efter hendes mening vigtigt at have en klar fortælling om, hvad Historie og Oldtidskundskab i kernen handler om, og hvad man møder i uddannelserne, så man straks fanger de unges opmærksomhed. Hvilke fag man skal have, eller hvad man kan blive, behøver ikke blive specificeret, men fortæl, hvad man som studerende kommer til at lære, og hvad man bliver dygtig til. Johanne Rabjerg Hansen var enig i de betragtninger, og sagde, at det også er vigtigt at gøre historiefaget aktuelt. Hvorfor er det vigtigt at kunne kildekritik i en verden i konstant forandring, og hvordan og hvorfor er historiefaglige kundskaber stadig vigtige.

Det er også hendes erfaring, at man kun kan fange de unges opmærksomhed i meget kort tid, så det er overordentlig vigtigt at kommunikere til dem på den helt rigtige måde for at vække deres nysgerrighed. Morten Blaabjerg tilføjede, at mange unge er engageret i samfundet, og når gymnasieelever knækker koden til, hvad Historie går ud på, forstår de, hvor tingene kommer fra.

Akademiet for Talentfulde Unge (ATU)

Panelet drøftede tiltaget ATU (et forum for udvikling af særligt talentfulde gymnasieelever) som et muligt sted at rekruttere. Christian Andersen, der selv har været tilknyttet ATU, fortalte om ATU, som ligger et sted mellem gymnasiet og universitetet.

Valg af emne for SRP-opgaven

Thomas Aagaard Kristensen mente, at i forbindelse med valg af SRP-emne ville man kunne komme i kontakt med kommende studerende. Mange i gymnasiet vælger at skrive opgaven i kombination med historie, og hvis man allerede på det tidspunkt kan synliggøre for kommende studerende, hvad historie kan bidrage med selv i naturvidenskabelige fag, kan rekrutteringsarbejdet allerede være lettet. Oftest vælger eleverne at kombinere emnet med historie ud fra en grundlæggende interesse for historie. I en periode omkring påske går de til vejledning, så der kunne man f.eks. facilitere inspirationsmøder mellem elever og universitetet. Julie Kjæp nævnte, at der allerede findes en ordning, hvor gymnasieelever kan bede om hjælp fra en forsker ifm. SRP-opgaven, og Thomas Aagaard Kristensen sagde, at det er vigtigt, at det er et koordineret tilbud.

Jeppe Nevers spurgte, om der findes et netværk af historieundervisere på Fyn? Thomas Aagaard Kristensen svarede, at det er der ikke umiddelbart, men at alle gymnasier har en faggruppeleder. Michelle Mahler oplyste, at alle gymnasielærere inden for Oldtidskundskab har en facebookgruppe, hvor de skriver sammen, og Thomas Aagaard Kristensen mente, at et lignende netværk faciliteret af SDU kan være meget nyttigt. Morten Blaabjerg tilføjede, at Historielærerforeningen har kommunikationskanaler til deres medlemmer.

Flere og flere sabbatår

Michelle Mahler nævnte, at hendes 3. g'er ikke har tænkt sig at læse videre med det samme, og Thomas Aagaard Kristensen sagde, at det nu er hovedmønstret, at 90 % af en årgang arbejder og tager en længere rejse, før de beslutter sig for uddannelsesretning. De unges prioriteringer kan ændre sig bare i løbet af få år, så universitetet skal nok begynde at tænke i, at det snarere er undtagelsen end reglen, at gymnasieelever går direkte fra gymnasiet til universitetet uden pause.

Karrierevalg og -veje

Synliggørelse af andre muligheder end gymnasiet

Thomas Meloni opfordrede til, at studierne bliver bedre til at synliggøre de mange muligheder for karriereveje, der også er, hvis man ikke ønsker at blive gymnasielærer eller forsker. Michelle Mahler var enig i, at mange studerende tror, at gymnasieskolen er eneste karrieremulighed, og måske skyldes frafald også, at man erkender, at man ikke vil være gymnasielærer. Hun opfordrede derfor også til, at studierne øger indsatsen for at oplyse om alternative karriereveje. Lasse Kræmmer oplever som studerende også en stor vægtning mod gymnasieskolen, men det er hans erfaring som studiestartstutor, at kun et fåtal af de studerende på 1. semester er sikre på, at de vil være gymnasielærere.

Mentorordning

Jane Hjarl Petersen orienterede om, at hun arbejder på at etablere en mentorordning efter model fra Litteraturvidenskab, hvor den studerende med jævne mellemrum mødes med en mentor, som er en tidligere

studerende, for at snakke om karrieremuligheder og -veje og måske følge mentoren i arbejdssituationer. Oldtidskundskab har mange alumner i gymnasieverdenen og andre steder, og hun søger folk, der har overskud til at have et føl med. Mentorforløbet tænkes placeres på 1. semester på kandidatuddannelsen. Studiet har også kandidater, der ikke ønsker at komme ud i gymnasieverdenen, så det skal også sikres, at den et-faglige kandidatuddannelse er attraktiv. Michelle Mahler mente, at en mentorordning er et virkeligt godt tiltag og særligt, hvis der også er mentorer uden for gymnasieskolen. Morten Blåbjerg nævnte, at han selv har haft en mentee, som deltog i undervisningssituationer. Johanne Rabjerg Hansen spurgte, om der er tanke om et lignende mentorforløb på historiestudiet, hvortil Jeppe Nevers svarede, at det er der ikke umiddelbart, men at det er en interessant tanke.

Hvordan skal man gøre sig attraktiv for arbejdsmarkedet som studerende

Morten Blaabjerg nævnte netværk som en vigtig måde for studerende at komme ud i job. Det kræver benarbejde, og man skal deltage i alle relevante arrangementer, hvor man kan møde andre, der kan åbne døre. Han anbefalede tillige at få bevidsthed om, hvordan man bygger sin faglige profil og sit eget brand op, da det er meget vigtigt at kunne sælge sig selv. Michelle Mahler var enig i det og understregede, at man som studerende selv er nødt til at gøre sig synlig. Nanna Muusmann sagde, at noget af det allervigtigste i forhold til at komme i job er, at man har haft et relevant studiejob, og hvis man ikke har det, er det virkelig vigtigt at komme ud i praksis, mens man uddanner sig.

Kompetencer

Nanna Muusmann sagde, at man i stat og kommune i tiden har komplekse, samfundsmæssige velfærdsproblemer, som man prøver at løse, men som har været uløselige i generationer. I stat og kommuner ansættes mange historikere til understøttende driftsopgaver i generalistfunktioner eller konsulentjobs, og i netop denne type jobs er der nødvendigt med mennesker, der har evnen til at se i helhed og sammenhæng, kunne dykke ned i detaljen og lave en detaljeret analyse til nogen, der arbejder med konkrete opgaver. Historikere kan zoome ind og ud, de har organisationsforståelse og forstår, hvordan f.eks. demokratiet fungerer i en kommune. Videre nævnte hun, der selv ansætter mange mennesker, at dem, der fremstår som attraktive i deres ansøgninger, er dem der skriver, hvad de kan bidrage med og forstår, hvordan netop deres kompetencer kan bringes i spil i det pågældende job. Ansøgere, der kun fortæller om, hvad de brænder for uden at have reflekteret over jobindholdet, er ikke attraktive.

Thomas Meloni kommenterede regeringens mål om, at flere unge skal kanaliseres over i f.eks. erhvervsskoler fremfor i universiteterne. Efter hans mening er der grelle eksempler på, at erhvervsskolerne ikke er dygtige nok til opgaver, hvor man f.eks. skal læse en stor tekstmængde og lave et sammendrag. Det kan historikere, og selv om arbejdsmarkedet ændrer sig hele tiden, er det vigtigt at holde fast i de historiske kernekompetencer. Nanna Muusmann sagde, at det er hendes erfaring, at det er nødvendigt at ansætte en akademiker til alt, hvad der ligger i understøttelsen af offentlig forvaltning og ikke en erhvervsuddannet, der ikke har det nødvendige refleksionsniveau. Thomas Aagaard Kristensen bragte op, at efter hans mening vil grundlæggende menneskelige kompetencer som koncentration, vedholdenhed og akkuratess blive vigtige egenskaber fremover ligesom evnen til at kunne afsøge grænseflader mellem fag. Han anbefalede endvidere, at de studerendes generelle humanistiske kompetencer fremhæves, og at de gøres mere bevidste om, hvad de egentlig kan.

Jane Hjarl Petersen spurgte aftagerne, om de vil være interesserede i at lave korte videoer til rekrutterings siderne, hvor de fortæller om, hvilke kompetencer fra deres studier, de bruger i deres arbejde, idet videoer ofte er bedre end tekst.

Panelets anbefalinger

- Vigtigt med klare og korte fortællinger om uddannelsernes kerne: hvad lærer man, og hvad bliver man god til
- Vigtigt at synliggøre, hvordan uddannelserne er aktuelle
- Overveje at iværksætte et mere organiseret samarbejde med gymnasierne i forhold til ATU og valg af SRP-emne
- Opmærksomhed på, at mange gymnasieelever nu tager op til flere sabbatår og derfor skal nås på en anden måde end tidligere
- Øget synliggørelse af, at gymnasieskolen ikke er eneste karrierevej
- Øget italesættelse af vigtigheden af praksiserfaring i løbet af uddannelsen
- Øget fremhævelse af de generelle humanistiske kompetencer og bevidstgørelse om, hvad man egentlig kan som studerende

7. Nyt fra panelets medlemmer

Punktet udgik på grund af tidsnød.

8. Godkendelse af kommissorium

Kommissoriet blev godkendt.

9. Eventuelt

Intet til punktet.